

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Гуманітарно-педагогічний факультет

Кафедра іноземної філології і перекладу

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Інна САВИЦЬКА
_____ 2023 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри іноземної філології і перекладу

Протокол № 1 від 30 серпня 2023 р.

Завідувач кафедри
Світлана АМЕЛІНА

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Німецька мова та друга іноземна»

Наталія ОЛЬХОВСЬКА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АСПЕКТНИЙ ПЕРЕКЛАД АГРАРНОЇ ЛІТЕРАТУРИ (німецька мова)

Спеціальність: 035 «Філологія»

Спеціалізація: «035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька»

Освітня програма: «Німецька мова та друга іноземна»

Факультет: гуманітарно-педагогічний

Розробник: к.філол.н., доцент *Наталія ОЛЬХОВСЬКА*

Київ – 2023

1. Опис навчальної дисципліни

«Аспектний переклад аграрної літератури (німецька мова)»

Освітній ступінь, галузь знань, спеціальність, спеціалізація, освітня програма		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Галузь знань	03 Гуманітарні науки	
Спеціальність	035 Філологія	
Спеціалізація	035.043 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – німецька)	
Освітня програма	Німецька мова та друга іноземна	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота)	30 год. (залік)	
Форма контролю	<i>істит</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Рік підготовки (курс)	4 к.	
Семестр	7-8 сем.	
Лекційні заняття	14 год.	
Практичні, семінарські заняття	40 год.	
Лабораторні заняття	<i>не передбачено</i>	
Самостійна робота	66 год.	
Індивідуальні завдання	<i>не передбачено</i>	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних -	2 год.	
самостійної роботи студента -	2 год.	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання навчальної дисципліни «Аспектний переклад аграрної літератури» полягає у тому, щоб закласти студентам теоретичні основи перекладу текстів з аграрної тематики з німецької мови українською, і навпаки, та сформувати навички виконання їх адекватного перекладу.

Основними **завданнями** курсу є:

- ознайомити студентів з жанрово-стилістичними особливостями текстів аграрної тематики, встановити їх мовні маркери;
- встановити лексичну, морфологічну, синтаксичну своєрідність німецькомовної аграрної літератури;
- навчити подоланню перекладацьких труднощів, пов'язаних з лінгвальними факторами;
- проаналізувати труднощі передачі прагматичної специфіки оригіналу при перекладі;
- виробити у студентів уміння виявляти структурні і тематичні матричні складові тексту аграрної тематики, що підлягають відтворенню при перекладі;
- коментувати доречність перекладацьких трансформацій.

Набуття компетентностей:

інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні компетентності:

ЗК 5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

спеціальні (фахові, предметі) компетентності:

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 13. Здатність до здійснення аспектного перекладу текстів аграрного спрямування в німецько-українській мовній парі з дотриманням лексико-граматичних норм та з урахуванням жанрово-стилістичних особливостей.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично

аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН 3. Організувати процес свого навчання й самоосвіти.

ПРН 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, уміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ПРН 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

ПРН 18. Мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної філологічної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах.

ПРН 19. Мати навички участі в наукових та/або прикладних дослідженнях у галузі філології.

ПРН 20. Знати основні принципи передачі в перекладі лексико-граматичних та жанрово-стилістичних особливостей матеріалів аграрної сфери; уміти виконувати аспектний переклад текстів аграрного спрямування.

1. Структура навчальної дисципліни:

«Аспектний переклад аграрної літератури (німецька мова)»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	Інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Особливості перекладу аграрної літератури												
Тема 1. Дискурс науково-технічного спілкування (аграрний аспект), його класифікація та особливості.	12	1	4			7	12	2				10
Тема 2. Лінгвальні маркери аграрного дискурсу. Лексичні маркери. Граматичні структури. Стилiстичний аспект.	12	2	4			6	12					12
Тема 3. Безеквівалентні лексичні одиниці. Терміни та термінологієми.	12	2	4			6	12					12
Тема 4. Словотвірні та семантичні неологізми	12	1	4			7	12					12

Разом за змістовим модулем 1	48	6	16			26	48	2				46
Змістовий модуль 2. Основні проблеми перекладу текстів аграрної тематики												
Тема 5. Лексичні, граматичні та жанрово-стилістичні проблеми перекладу текстів аграрної тематики	12	1	4			7	12					12
Тема 6. Граматична характеристика текстів аграрної тематики.	12	2	4			6	12					12
Тема 7. Безеквівалентні структури в аграрній літературі та проблеми їх перекладу	12	2	4			6	12					12
Тема 8. Стилiстичний аспект перекладу текстiв аграрної тематики	12	1	4			7	12					12
Разом за змістовим модулем 2	48	6	16			26	48					48
Змістовий модуль 3. Соціофункціональна характеристика аграрної літератури												
Тема 9. Відображення розвитку новітніх технологій	12	1	4			7	7					7
Тема 10. Мовне відбиття науково-технічного прогресу в текстах аграрної тематики	12	1	4			7	7					7
Разом за змістовим модулем 3	24	2	8			14	14					14
Усього годин	120	14	40			66	120	2				118

4. Теми семінарських занять: у 7 та 8 семестрі планом не передбачено

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Дискурс науково-технічного спілкування (аграрний аспект), його класифікація та особливості.	4
2	Лінгвальні маркери аграрного дискурсу. Лексичні маркери. Граматичні структури. Стилiстичний аспект.	4
3	Безеквівалентні лексичні одиниці. Терміни та термінологієми.	4
4	Словотвірні та семантичні неологізми	4
5	Лексичні, граматичні та жанрово-стилiстичні проблеми перекладу текстів аграрної тематики	4
6	Граматична характеристика текстів аграрної тематики.	4
7	Безеквівалентні структури в аграрній літературі та проблеми їх перекладу	4
8	Стилiстичний аспект перекладу текстів аграрної тематики	4
9	Відображення розвитку новітніх технологій	4
10	Мовне відбиття науково-технічного прогресу в текстах аграрної тематики	4

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Згідно з навчальним планом не передбачено	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Дискурс науково-технічного спілкування (аграрний аспект), його класифікація та особливості.	7
2	Лінгвальні маркери аграрного дискурсу. Лексичні маркери. Граматичні структури. Стилiстичний аспект.	6

3	Безеквівалентні лексичні одиниці. Терміни та термінологіями.	6
4	Словотвірні та семантичні неологізми	7
5	Лексичні, граматичні та жанрово-стилістичні проблеми перекладу текстів аграрної тематики	7
6	Грамматична характеристика текстів аграрної тематики.	6
7	Безеквівалентні структури в аграрній літературі та проблеми їх перекладу	6
8	Стилістичний аспект перекладу текстів аграрної тематики	7
9	Відображення розвитку новітніх технологій	7
10	Мовне відбиття науково-технічного прогресу в текстах аграрної тематики	7
	Разом	66

8. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Контрольні питання:

1. Проаналізуйте роль перекладу на сучасному етапі.
2. У чому полягає специфіка аграрного перекладу як мовного посередництва?
3. Порівняйте діяльність перекладача аграрних та технічних текстів.
4. Які трансформації виділяє Я. Л. Рецкер?
5. Поясніть поняття описового перекладу.
6. Проаналізуйте жанрово-стилістичні різновиди перекладів.
7. Розтлумачте зміст понять синтаксичної, семантичної та прагматичної еквівалентності.
8. Проаналізуйте особливості прагматичної адаптації текстів перекладу.
9. Проаналізуйте способи перекладу текстів-артефактів, текстів-ментефактів, текстів «сірої зони».
10. У чому проявляється відмінність між перекладом та інтерпретацією?
11. Розтлумачте поняття лінгвоетнічного бар'єра.
12. Що розуміють під реаліями? Як передати значення реалії цільовою мовою?
13. Охарактеризуйте підходи до визначення фразеологізмів.
14. Опишіть способи перекладу фразеологічних висловів.

15. Що розуміють під реаліями? Як передати значення реалії цільовою мовою?
16. Поняття комунікативного значення тексту.
17. Чим відрізняються поняття «метатекст» і «прототекст».
18. Охарактеризуйте традиційну модель комунікативного процесу.
19. Проблема підготовки перекладачів-аграрників на сучасному етапі.
20. У чому полягають причини міжкультурних непорозумінь у перекладі?
21. Проаналізуйте складові перекладацької компетенції.
22. Обґрунтуйте причини появи аграрних термінів.
23. Що таке «неологізм» і які етапи перекладу він має?
24. Які є види неологізмів та в чому полягає різниця у їх перекладі?
25. Яку класифікацію мають іменників-неологізмів щодо способу словотворення?
26. Які моделі похідних слів зустрічаються серед неологізмів?
27. До яких сфер аграрної діяльності належать іменники-неологізми на позначення осіб?
28. Що є екстралінгвістичними чинниками виникнення неологізмів?
29. Теоретичні та методологічні аспекти перекладу.
30. Труднощі науково-технічного перекладу.
31. Моделі перекладу.
32. Аналіз різних субмов аграрного дискурсу

Тестові завдання (зразок)

1. Переклад, що здійснюється на рівні окремих речень або абзаців, що перекладаються послідовно одне за одним.

- а) абзацно-фразовий переклад
- б) аспектний переклад
- в) точний переклад

2. В основі моделі лежить визнання співвіднесеності мовних одиниць оригіналу та перекладу з фактами оточуючої дійсності (референтами та денотатами), єдиними для всього людства.

- а) ситуативна модель перекладу
- б) голі стична модель перекладу
- в) комунікативна модель перекладу

3. Зміна розташування (порядку проходження) мовних елементів у тексті перекладу в порівнянні з текстом оригіналу

- а) перестановка
- б) заміна
- в) опущення

4. Підбираємо слово, подібне за формою та звучанням до слова з вихідної мови.

- а) семантичне калькування
- б) трансформація
- в) контамінація

5. Спосіб перекладу лексичної одиниці оригіналу шляхом відтворення її звукової форми за допомогою літер МП.
- а) транскрипція
 - б) транслітерація
 - в) транскодування
6. Особливість наукового агротехнічного дискурсу полягає в тому, що його учасниками є як фахівці (адресанти і адресати), які володіють необхідним рівнем спеціальних знань для розуміння та обробки інформації, представленої у тексті.
- а) інформаційна функція,
 - б) пізнавальна функція,
 - в) дидактична функція
7. Це пари слів або фраз із різних мов або діалектів, які мають однаковий вигляд або однакове звучання, але означають різні речі.
- а) «хибні друзі перекладача»
 - б) інтернаціоналізми
 - в) неологізми
8. Особливий вид запозичення, коли структурно-семантична модель мови-джерела відтворюється поелементно (повністю чи частково) матеріальними засобами мови сприймача.
- а) калькування
 - б) контамінація
 - в) додавання
9. Абревіатура, яка складається з початкових літер або звуків слів твірного словосполучення, що вимовляється як окреме слово, а не політерно.
- а) акронім
 - б) апокопа
 - в) контамінація
10. Лексико-семантична заміна одиниці вихідного тексту, яка має більш широке референційне значення, на одиницю мови перекладу з більш вузьким значенням.
- а) конкретизація
 - б) генералізація
 - в) емпатизація

9. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний (лекція, бесіда). Навчання здійснюється з використанням комунікативно зорієнтованої методики та інтегративного підходу, в рамках якого розвиваються всі види мовної та мовленнєвої компетенції студентів.

10. Форми контролю

Усне опитування, контрольний переклад, перекладацький аналіз текстів аграрної тематики та німецькомовний аналіз україномовних статистичних даних аграрної тематики (таблиці, карти, графіки, діаграми).

Навчальні досягнення студентів контролюються та оцінюються як під час поточної роботи над навчальним матеріалом, так і в кінці кожного модуля та семестру. Для контролю засвоєння навчального матеріалу у рамках аудиторної роботи проводиться усне опитування, перевіряється виконання домашнього завдання та самостійної роботи студентами, проводяться поточне тестування у

вигляді перекладів та аналіз статистичних даних аграрної тематики. Наприкінці кожного модуля проводяться модульні контрольні роботи.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (від 26.04.2023 р. протокол № 10).

Таблиця 1. Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результатами складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни **R дис** (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації **R ат** (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи **R нр** (до 70 балів): **R дис = R нр + R ат**.

12. Навчально-методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма дисципліни;
2. Конспект лекцій з дисципліни;
3. Комплекс контрольних робіт (ККР) для визначення залишкових знань з дисципліни, завдань для обов'язкових контрольних робіт;
4. Тестові завдання для підсумкового контролю знань студентів.
5. Навчальний посібник.
6. Електронний навчальний курс з «Аспектного перекладу аграрної літератури (німецька мова)» на платформі Ельорн (<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=3081>)

13. Рекомендовані інформаційні джерела

1. Venturelli P. Terminologiepolitik der Europäischen Union: Grundzüge und Problematik: Masterarbeit zur Erlangung des Magistergrades / Universität Innsbruck. Innsbruck, 2016. 136 S.
2. Was ist der Unterschied zwischen Flammpunkt, Brennpunkt und Zündpunkt? URL : <https://www.kolb-ct.com/de/service/faq-gut-zu-wissen/flammbrenn-und-zuendpunkt> Wissen: Es gibt keine erneuerbaren Energien. URL : <https://www.stromtip.de/rubrik2/19887/Wissen-Es-gibt-keine-erneuerbarenEnergien.html?erx1=3>.

3. Актуальні проблеми теорії і практики сучасного перекладу: колективна монографія /за заг.ред. С.М. Амеліної. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 470 с.
4. Амеліна С.М. Пилипенко О.П. Семантико-стилістичні проблеми перекладу аграрної літератури: навчальний посібник. 2017. 230 с.
5. Великий тлумачний словник сучасної української мови. URL : <http://www.slovnyk.net>
6. Гінсбург М. Особливості української мови щодо подавання процесових понять у фахових текстах. Language: Codification Competence Communication. 2019. № 1. С. 7–24.
7. Дорофєєва М. С., Сайко М. А. Категорія роду німецьких та українських медичних термінів крізь призму перекладового термінознавства. Науковий журнал «Мова і культура». Київ, 2020. № 22. С. 314–319.
8. Зайцева Н.В. *Kommunikation im Alltag und im Beruf*: навчальний посібник з німецької мови для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»/ Н.В. Зайцева, Н.В. Білоус. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. 273 с., іл.
9. Зданюк Т. В. *Theorie und Praxis der Übersetzung (Deutsch/Ukrainisch)*: навч. посібник. Кам'янець-Подільський, 2020. 196 с.
10. Зимомря М.І. Основи теорії та практики перекладу. Ужгород: Ліра, 2015. 254 с.
11. Казимір В. О., І. М. Яремчук. *Stilistik der deutschen Sprache. Lehrmittel für die Studenten*: навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський: Видавничо-поліграфічне підприємство «Апостроф», 2018. 165 с.
12. *Курс лекцій з теорії перекладу = Übersetzungstheorie*: Навч. посібник/ Укл.: Король А. А. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т, 2021. 152 с.
13. Кучер З.І. *Практика перекладу (німецька мова)*: навч. Посібник / Кучер З.І., Орлова М.О., Редчиць Т.В., Вінниця : Нова книга, 2017. 464 с.
14. Лепухова Н. Переклад німецьких аграрних термінів-комполітів українською мовою, 2020. 160 с.
15. Лінгвістичний портал з української мови. URL: www.mova.info.
16. Мамрак А. В. *Вступ до теорії перекладу*. К.: ЦУЛ, 2019. 304 с.
17. Мацегора І. Л. Вступ до перекладознавства: конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Філологія». Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2023. 97 с.
18. Ментинська І., Наконечна Г. Віддієслівні прикметники в комп'ютерній термінології. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Проблеми української термінології. Львів, 2017. № 869. С. 68–71.
19. Німецький орфографічний словник: <https://www.duden.de/woerterbuch>
20. Німецькомовний словник синонімів: <https://synonyme.woxikon.de/>
21. Ольховська Н.С. *Аспектний переклад аграрної літератури (німецька мова)*: навчальний посібник, Київ. 2016. 524 с.

22. Показники пожежо- та вибухонебезпечності речовин і матеріалів. URL : https://stud.com.ua/32720/bzhd/pokazniki_pozhezho_vibuhonebezpechnost_i_rechovin_materialiv
23. Савчин М. Хімія : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Грамота, 2017. 256 с.
24. Сайко М. А. Стандартизація медичної термінології крізь призму перекладового термінознавства. Innovation in science: modern challenges. The 3rd international scientific and practical conference, Munich, May 25–26, 2020. Munich, 2020. P. 234–237.
25. Словник назв німецьких рослин: <https://www.proquest.com/openview/e>
26. Сучасний німецькомовний словник: <https://www.dwds.de/d/wb-wdg>